

Görsel 1: Cumhurbaşkanı Atatürk, İsveç Velihaht Prensi Gustav Adolf ile

Türkiye'nin dış politikası, devletlerin siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerini düzenlediği bir alandır. Millî Mücadele Dönemi'nden itibaren bu politikanın temel ilkeleri Mustafa Kemal Atatürk tarafından belirlenmiştir. Atatürk, ileri görüşlü bir lider olarak Türkiye'yi uluslararası alanda hak ettiği konuma ulaştırmak için etkili bir dış politika izlemiş ve Avrupa'daki İkinci Dünya Savaşı tehlikesini önceden öngörerek ülkenin güvenliğini sağlamaya yönelik adımlar atmıştır.

ATATÜRK'ÜN DIŞ POLİTİKA ANLAYIŞININ TEMEL ESASLARI

Tam Bağımsızlık

Türkiye Cumhuriyeti'nin temel hedefi olan tam bağımsızlık, Millî Mücadele ve Lozan Antlaşması sürecinde ödünsüz şekilde korunmuştur. Askerî, siyasi ve ekonomik zaferlerle tam bağımsızlık sağlanması hedeflenmiştir.

Gerçekçilik

Atatürk, Türk dış politikasını belirlerken ülkenin jeopolitik konumunu, tarihsel gerçeklerini ve dünya koşullarını dikkate alarak gerçekçi ve barışçıl bir yaklaşım benimsemiştir. Maceracılıktan kaçınarak, millî güç ile hedefler arasında denge kuran, uygulanabilir ve mantıklı bir dış politika anlayışı geliştirmiştir.

Akılcılık

Atatürk, cehalet ve taassuptan uzak, bilim ve akılcılığa dayanan bir uygarlık yolunu toplumlar için zorunlu görür. İlim ve fennin izlenmesi gereken en doğru yol olduğunu savunur, uygar olmayan toplumların geride kalacağını düşünür. Türk devleti, uluslararası hukuka bağlı kalarak, dış politikasını akıl ve bilimsel düşünce üzerine kurmuştur.

Mütekabiliyet

Mütekabiliyet, devletlerin birbirlerinin vatandaşlarına, mahkeme kararlarına veya davranışlarına karşılıklı olarak aynı şekilde davranmasıdır. Bu ilke, uluslararası ilişkilerde eşitlik ve karşılıklı saygıyı temel alır. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında mütekabiliyet ve eşitlik ilkeleri ön planda tutulmuş, millî menfaatler gözetilerek diğer devletlerin iç işlerine karışılmamış ve bağımsızlıklarına saygı gösterilmiştir.

Bariş

Atatürk dönemi Türkiye'sinin dış politikasının temel ilkelerinden biri "Yurtta bariş, dünyada bariş" anlayışıdır. Bu barişçi ve gerçekçi politika, Lozan Antlaşması'ndan kalan sorunların çözümünde Türkiye'ye avantaj sağlamıştır. Millî Mücadele'den yorgun çıkan Türkiye, akılcı ve bariş temelli bir politika izleyerek hem uluslararası barişe (Milletler Cemiyeti'ne üyelik, Sadabat Paktı, Balkan Antantı) hem de bölgesel istikrara katkıda bulunmuştur.

Millî Menfaatleri Esas Alma

Atatürk, iç ve dış politikada ülke menfaatlerini ön planda tutmuş, milletin huzuru ve refahını esas almıştır. Millî menfaatlere ulaşmak için tam bağımsızlık, ekonomik ve sosyal hedefler belirlemiş, bu hedefler hem ulusal hem de küresel çıkarlarla uyumlu olmuştur.

Türk ve Dünya Kamuoyunu Dikkate Alma

Görsel 2: Atatürk Türkiye'yi ziyarete gelen Yugoslav Kralı Alexandre (Aleksandır) ile

Atatürk, gerçek kamuoyunun bireylerin özgür düşüncelerinden oluştuğuna inanmış ve halkın görüşlerine önem vermiştir. Millî Mücadele döneminde ve sonrasında halkın memnuniyeti ve menfaati ön planda tutulmuş, kongrelerde halkın temsilcileri dinlenmiştir. Basın ve Anadolu Ajansı aracılığıyla halk ve uluslararası kamuoyu bilgilendirilmiştir.

NOT

- » Atatürk, uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı duyan devletlerle iyi ilişkiler kurmaya önem vermiştir.
- » Ülkemizin takip ettiği dış politika anlayışının olumlu yansımaları olmuştur.
- » Dış politikada uygulanan ilkeler ve yakın tarihte kadar sorun yaşadığımız İngiltere ve Yunanistan gibi ülkelerle karşılıklı dostluk ve iş birliği gelişmeye başlamıştır.
- » Bu durum, hem ülkemizin güvenliğinin sağlanmasına hem de dünya barişinin korunmasına katkı sağlamıştır.
- » Atatürk Dönemi Türk dış politikası, genellikle Lozan Bariş Antlaşması'ndan kalan sorunları çözmek üzerine yoğunlaşmıştır.